

OPEN FORUM

Een uitgave van de CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid

Colofon

<http://www.cda.nl/Basisgroep-Sociale-Zekerheid>

Nummer 57

November 2016

Keuzes voor een beter Nederland

Op reis in het sociaal domein

Wat betekent de begroting 2017 voor het sociaal minimum en hoe reageert het CDA hierop tijdens de Algemene Beschouwingen.

Is het de eerste opmaat naar het verkiezingsprogram van het CDA?

Bestuur Basisgroep

Arend Jansen, voorzitter
Maarten Tromplaan 83
7393 KK Twello
0571 275 612
06 5066 6601
Arend_jansen@hetnet.nl

Redactie Open Forum

Fred Mosk, hoofd- en eindredacteur
oud-wethouder
0251 242807
06 1018 5794
f.mosk@zonnet.nl

Lesley van Hilten, secretaris
Ganestastraat 66
1363 XA Almere
06 8522 8456/06 3801 6810
lesleyhilten@gmail.com

Dick Aanen, journalist/publicist
deskundige lokale democratie,
bestuurlijke vernieuwing
020 6733604/06 5163 5200
d.aanen@hetkontakt.nl

Nico van Jaarsveld, algemeen-adjunct/
Penningmeester
A Diepenbrocksingel 30
2353 KP Leiderdorp
071 5414250
nicovanjaarsveld@ziggo.nl

Chris Wessels,
050 5777917
cjawessels@home.nl

Madeline Andringa, bestuurslid
Tak van Poortvlietstraat 99a
3317 JS Dordrecht
078 6317861

Open Forum verschijnt twee keer per jaar op papier en digitaal (voorafgaand aan de reguliere CDA-congressen). Daarnaast geeft de Basisgroep maandelijks een digitale ***Open Forum Nieuwsbrief*** uit. Wilt u dat ***Open Forum*** en de ***Open Forum Nieuwsbrief*** aan u toegezonden worden dan kunt u dat melden bij het secretariaat van de ***CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid***: Ganestastraat 66, 1363 XA Almere Lesleyhilten@gmail.com.

Met onze activiteiten, onze inspirerende en positief kritische rol, maar ook met onze bladen, willen we binnen het CDA een rol van betekenis blijven vervullen. Heden ten dage is deze meer dan wenselijk en verdient de Basisgroep bijzondere aandacht.

U kunt ons daarbij financieel steunen. De ***CDA Basisgroep*** bestaat nu 30 jaar. Uw financiële bijdrage is vrijwillig en uiteraard zeer welkom. Deze kunt u overmaken op rekeningnummer IBAN NL 87 RABO 0144 0570 69 op naam van ***CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid*** o.v.v. donatie.

Wij danken u bij voorbaat voor iedere bijdrage groot en klein.

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inbreng Sybrand Buma bij de Algemene Politieke Beschouwingen	4
De CDA Basisgroep blijft ook de komende jaren kritisch op reis in het sociale domein	6
Commentaar	8
Het politieke debat komt op gang	9
Op de site van de Vereniging Basisinkomen is onderstaande bijdrage te vinden.	9
CDA isoleert zich van andere partijen	10
Waarom is de basisgroep ontstaan?	11
Opmerkingen bij het concept verkiezingsprogramma CDA	14
Bijdrage Arend Jansen tijdens jubileumcongres	15

Voorwoord

Het jaar 2016 is om een aantal redenen een bijzonder jaar. Uiteraard om te beginnen dat de Basisgroep Sociale Zekerheid dit jaar het dertig jarig jubileum heeft gevierd. U vindt in deze editie onder andere de speech van onze voorzitter Arend Jansen en een kort terugblik van Nico van Jaarsveld die het Jubileumcongres 'Op reis door het sociaal domein' heeft georganiseerd. Deze maand zal ook de nieuwe president van de VS worden gekozen. Voor het eerst in de geschiedenis zijn de twee grootste kampen, democraten en republikeinen, het voor het eerst eens: beide kandidaten zijn eigenlijk ongeschikt en ongewenst. De komende tijd zal het ons leren, want eigenlijk zitten we in Nederland in een soort gelijke crisis. Veel Nederlanders hebben geen vertrouwen in de huidige politici. Het CDA zet met Sybrand Buma een eerlijke en een betrouwbare leider in de campagne. Als start vindt u onder andere een korte impressie van de inbreng van Buma bij de algemene politieke beschouwingen. Met name gericht op de thema's met een betrokkenheid van de Basisgroep. Verder een artikel van de Vereniging Basisinkomen, een commentaar van onze voorzitter Arend Jansen. De Basisgroep hoopt met dit nummer u weer voldoende inspiratie te geven voor een eerlijk en vruchtbaar armoedebeleid. Vooral ook voor de CDA bestuurders die belast zijn met het schrijven van de gemeentelijke verkiezingsprogramma 2018 – 2022.

Fred Mosk

Inbreng Sybrand Buma bij de Algemene Politieke Beschouwingen

Het integrale verhaal van Sybrand Buma is te lezen op de site van het CDA. Voor Open Forum heb ik mij vooral gericht op de onderwerpen die de Basisgroep Sociale Zekerheid aangaan.

Sybrand begon zijn verhaal met:

Is het in ons land beter? Onttrekt Nederland zich aan die ontredde? Het antwoord is nee. 70 % van de Nederlanders is pessimistisch over de toekomst. Het vertrouwen in de politiek is laag. We voelen dat de generatie na ons het wel eens minder goed kan krijgen dan wij nu.

Ouderen zien hun pensioen verdampen, jongeren kunnen alleen nog studeren met een torenhoge schuld, steeds meer werkenden worden gedwongen in flex-banen.

Bij het thema waarden en tradities merkte Buma het volgende op:

Waarden en tradities *Zoiets terugbrengen gaat niet van zelf. We zullen er voor aan de slag moeten. We zouden een dienstplicht moeten instellen. Leven in ons land is niet alleen nemen, het is ook teruggeven aan de samenleving. Je mag vragen om iets terug te doen. En sommige jongeren kunnen best wel heropvoeding gebruiken. Denk aan beledigen en treiteren dat we om ons heen zien gebeuren.*

En aan mensen met een bijstandsuitkering mogen gemeenten een tegenprestatie vragen. Ik zag in Rotterdam Crooswijk met eigen ogen wat het oplevert. Hoeveel gemeenten doen dit inmiddels, zo vraag ik de minister?

Over het thema **Zorg** wordt door Buma het volgende gezegd:

In de zorg is te snel te hard ingegrepen. Grote onzekerheid is het gevolg. In de praktijk zijn mantelzorgers overbelast. En is de thuiszorg té drastisch beperkt. Door de chaotische en

snelle invoering van de decentralisaties staan ouderen en chronisch zieken onder grote druk. Ziet het kabinet dat ook?

Specifiek voor **Ouderen** wordt door het CDA aangegeven:

Ouderen voelen zich in de steek gelaten. Omdat zij steeds moeilijker rond komen. Pensioenen worden keer op keer gekort.

Als het gaat om de **Arbeidsmarkt** stelt Buma het volgende tijdens de APB:

Er komt weer werk, gelukkig. Maar wie komt er nog in dienst bij een werkgever. Het is allemaal flex wat de klok slaat. De arbeidsmarkt is kapot. Dat is niet op te lossen door een pleistertje hier en daar. Er is een fundamentele herijking nodig. Ik doe een oproep aan het kabinet én de sociale partners: Als zij een eerlijker arbeidsmarkt willen bereiken dan is de tijd nu. Voor de verkiezingscampagne in alle hevigheid losbarst, kan de stap nog worden gezet. Die oproep doe ik vandaag. Pak loondoorbetaling bij ziekte en doorgeschooten flex aan. Is het kabinet hiertoe bereid?

Voor ZZP-ers is de invoering van de wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties een bureaucratisch monstrum geworden. Terwijl de afschaffing van de VAR verklaring een administratieve lastenverlichting had moeten worden. Is het kabinet bereid de wet snel te herzien?

Ook de Wet werk en zekerheid functioneert niet. De tweedeling op de arbeidsmarkt is er alleen maar groter door geworden. Rutte heeft dat erkend. Hij zei hierover tegen ondernemers "als ik hier eerlijk over ben, dan krijg ik een kabinetscrisis". Maar natuurlijk volgde kort daarna weer sorry. In een excuusbrief sprak dezelfde Rutte zijn vertrouwen in de wet gewoon weer uit. Wat gaat het kabinet nu doen aan de Wet werk en zekerheid?

Tot zover een samenvatting van het betoog door Sybrand Buma met betrekking tot de terreinen sociale zaken, arbeidsmarkt, inkomenspolitiek en zorg.

Als sluitstuk van de APB is de stemming bij ingediende moties. Opvallend hierbij is dat er bijna geen moties (mede) zijn ingediend door het CDA als het gaat om bovengenoemde terreinen. De moties op dit terrein die zijn ingediend (50-plus, SP) hebben niet de steun gehad van de meerderheid in de Tweede Kamer, mede ook niet gesteund door het CDA. Mijn vraag aan Buma zou dan ook zijn hoe hij denkt deze beleidsterreinen aangepast te krijgen als er al geen moties of amendementen worden ingediend. Misschien een antwoord in een volgende Nieuwsbrief van de Basisgroep.

Fred Mosk

De CDA Basisgroep blijft ook de komende jaren kritisch op reis in het sociale domein

De jubileumbijeenkomst van CDA Basisgroep Sociale Zekerheid ligt alweer enige tijd achter ons. In mijn voorbeschouwing was ik trots op onze positie en rol binnen maar ook buiten het CDA. Inmiddels kunnen we terugkijken op een zéér geslaagde jubileumbijeenkomst die plaatsvond op 29 oktober 2016 in het Conferentiehotel van Landgoed Zonheuvel te Doorn. Onder het voorzitterschap van **Doekle Terpstra** kreeg eerst **Bruno Machiels** (secretaris van EPSIN) de gelegenheid de verbinding te leggen met een Europees seminar, dat in twee voorgaande dagen plaatsvond op dezelfde locatie.

Doekle Terpstra

EPSIN staat voor Europees Platform voor Sociale Integratie of Inclusie en is gestart in 2010, het Europees Jaar van de bestrijding van Armoede en uitsluiting.

De CDA Basisgroep is nauw betrokken bij de oprichting, uitbouw en activiteiten van dit Europese platform. Gememoreerd werd dat de CDA Basisgroep een unieke organisatie (werkgroep) is in Europa, enig in zijn soort waarbij mensen vanuit de concrete levens- en werkervaring als ervaringsdeskundigen in een politieke partij, het sociale beleid adviseren en kritisch bezien.

De bijeenkomst werd vervolgd met prominente sprekers die hun licht lieten schijnen over de ontwikkelingen in het sociaal domein: **Arend Jansen** (voorzitter van de CDA Basisgroep Sociale Zekerheid), **Aart Jan de Geus** (voorzitter van het College van Bestuur van de

Bertelsmann Stiftung (Duitsland) en oud-minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid), **Ria Oomen-Ruijten** (oud-Europarlementariër en oud-Tweede Kamerlid, thans Eerste Kamerlid voor het CDA) en CDA-partijvoorzitter **Ruth Peetoom**.

Zij allen stonden stil, ieder van uit zijn/ haar achtergrond, bij het verleden, heden maar ook de toekomst. Er was veel waardering voor het werk en de rol van de CDA Basisgroep maar tegelijkertijd kregen we ook tips voor de komende jaren m.b.t. onze rol in dat brede sociale domein.

In het middagdeel was **René Peters**, CDA-wethouder in Oss die zoals bekend hoog op de kandidatenlijst voor de komende Tweede Kamerverkiezingen staat, de gespreksleider van het maatschappelijk panel waarbij ook de zaal betrokken werd.

De deelnemers aan dat panel waren **Carla van de Vlist** (teamleider binnenlands diaconaat Kerk in Actie), **Marcel Warnaar** (senior wetenschappelijk medewerker Nibud), **Bastiaan van Perlo** (belangenbehartiger bij de Woonbond), Pieter Heerma (CDA-Tweede Kamerlid) en **Jos van Ginneken** (CDA-raadslid in de gemeente Terneuzen).

René Peters

Voor Carla van de Vlist bood het maatschappelijk panel een extra gelegenheid om de resultaten van het zeer recent (28 oktober jl.) gepresenteerde Armoedeonderzoek 2016 voor het voetlicht te brengen.

De panelleden vertegenwoordigden de organisaties waarmee de CDA Basisgroep goede contacten onderhoudt en regelmatig bij ons te gast zijn bij onze vergaderingen. Kennis moet je immers delen! Zij belichtten, ieder vanuit eigen deelgebied, het brede sociale domein. Ook hier kregen we complimenten en tips maar die waren er ook voor de partij als zodanig. **Ons werd voorgoed niet meer te spreken over de 'onderkant' maar van de 'buitenrand' van de samenleving!**

De zaal deed ook mee in de discussie en zo nu en dan waren er ook kritische geluiden te beluisteren. Dat hoort er nu eenmaal bij, zeker als je zelf zegt de sociale luis in de pels van het CDA te zijn.

Tot slot

Velen wensten ons, als onmisbare factor veel goeds voor de komende 30 jaar !!

Nico van Jaarsveld, voorzitter van de jubileumcommissie BSZ

Commentaar

Ik begin met de constatering dat wij als basisgroep sociale zekerheid een goed 30-jarig jubileum hebben gehad, waar de positie van mensen met een uitkering centraal stond. Het leverde boeiende toespraken en gedachtewisselingen op. De basisgroep heeft ten doel op te komen voor mensen die moeten leven van een minimale uitkering, dan kom je in buurt van armoede, of je zit er midden in. Nu wordt de laatste jaren steeds duidelijker dat de uitkeringen te laag zijn om van te leven. Voor een gezin met 2 à 3 kinderen kan dat wel oplopen tot 300 euro in de min. Ook wordt het steeds meer duidelijk dat het moeilijker wordt om uit de armoede te komen. Armoede is voor kinderen funest, zeker als je als kind om je heen ziet dat andere kinderen wel krijgen wat voor jou onmogelijk is. En als je in de armoede zit glijdt men vaak af naar het punt dat je in de schuldsanering komt. Dat heeft weer gevolgen voor je leefomstandigheden. Landelijk blijkt dat mogelijk 8% van de kinderen geen schoolspullen heeft of dat er geen gas, water of licht in huis is. Het gaat dan om ongeveer 250.000 kinderen.

In ons nieuwe verkiezingsprogramma ligt er een taak voor de basisgroep om het bij te sturen op het vraagstuk armoede. Want het verdient meer aandacht dan het nu krijgt. Dat geldt ook voor de schuldhulpverlening, daar zullen duidelijke richtlijnen voor moeten komen. Schuldhulpverlening kan en mag er niet toe leiden dat je nog meer in de schuld komt of nog minder te besteden hebt voor je huishouding. Schuldhulpverlening moet perspectief geven en moet zorg en stress wegnemen. En, zoals Marcel Warnaar van het Nibud op ons jubileum zei "stress doet rare dingen met mensen". En als de ouders in de stress zitten, wat doet dat dan met de kinderen? Zeker als ze nog jong zijn. Als ons CDA vindt dat een goed gezins- en familieleven een essentiële basis is voor het functioneren in onze maatschappij, zullen we vooral voor bovengenoemde gezinnen in de bres moeten springen en dat ook duidelijk moeten verwoorden in ons verkiezingsprogramma.

Dat zelfde geldt ook voor wonen, met name de sociale woningbouw. De koopsector was en is bij het CDA altijd in meer dan goede handen geweest. Nu is er weer een pleidooi om de hypotheek soepeler te maken! Terwijl gerenommeerde financiële onderzoeksbureaus al jaren aangeven dat de koophypotheek als een molensteen om de Nederlandse financiële hals hangt. Ik wou dat ze er eens meer op toezien dat gemeenten meer betaalbare huurwoningen laten bouwen door de coöperaties, 600 – 650 euro huur is in dit land een heel normale huur. Maar dat is voor veel mensen aan de hoge kant, zeker omdat de huurtoeslag de laatste jaren ook minder is geworden. En nu komt het: onder scheef wonen denkt de goegemeente dat het om mensen gaat met een te hoog inkomen voor de huurwoning waar zij in wonen, men schat het op ongeveer 14%. Maar nu blijkt dat 15% van de mensen in een voor hen te dure huurwoning wonen en dat percentage neemt toe. Veel gemeenten gebruiken te dure grond om betaalbare huurwoningen op te

bouwen. Ook hier blijkt maar weer eens dat een terugtrekkende centrale overheid veel hiaten veroorzaakt. En dat zie je ook in het armoedebeleid waarin rare verschillen zitten tussen gemeenten. En gemeenten maken geen goede afspraken met woningbouwcoöperaties of spelen zelf de verkeerde sturende rol. Zoals op het jubileum van ons werd geconstateerd: aan de bovenkant grijpt de overheid in bij bijvoorbeeld de banken die daarna weer gewoon hun eigen gang gaan, met onder andere te hoge salarissen voor de top. En aan de onderkant dreigen steeds meer mensen af te haken, kinderen inclusief. Het bijstellen van het conceptprogramma is op deze punten wel nodig.

Arend Jansen

Het politieke debat komt op gang

Op de site van de Vereniging Basisinkomen is onderstaande bijdrage te vinden.

Basisinkomen” gevierd[1]. In Nijmegen stonden we met een opvallende tent en zijn er honderden gesprekken gevoerd en pamfletten uitgedeeld. Zelf heb ik in Amstelveen, Dordrecht en de Achterhoek gesproken. Overal in het land zijn bijeenkomsten geweest en is actie gevoerd. Op de Algemene Ledenvergadering in Arnhem werd de week afgesloten.

De Tweede Kamer besprak de basisinkomen nota van Norbert Klein (vrijzinnige partij)[2]. De andere partijen wilden vooral weten hoe hoog zijn basisinkomen zou zijn. € 800. Maar de drie pagina’s berekeningen konden ze natuurlijk niet meteen bevatten en daarom wordt de discussie later voortgezet. Marianne Thieme (PvdD) bestookte premier Rutte met het basisinkomen. Rutte was tegen (zoals 73 % van zijn kiezers), maar hij zei niet dat het basisinkomen onbetaalbaar is! Dat geeft een sprankje hoop.

Na eindeloze onderhandelingen heeft de regering op 30 september besloten dat Utrecht, Groningen, Tilburg en Wageningen met hun experimenten mogen beginnen in 2017 en dat er ruimte is voor 25 gemeenten om te experimenteren. Slechts € 199 per maand mogen sommigen gaan bij verdienen. Veel te bekrompen...En waarom mogen de andere gemeenten niet experimenteren?[3]

In D66, GroenLinks en de PvdA zijn amendementen op de verkiezingsprogramma’s ingediend om een echte, nationale proef met het basisinkomen mogelijk te maken. Als eerst gaat D66 stemmen eind oktober.

Naast bovenstaande artikel is op deze site meer interessante artikelen te vinden over het gedachtegoed Basisinkomen. Niet om dit zonder meer over te nemen of in te voeren, maar om op een andere manier na te denken over ons sociaal systeem. Het verrijkt om uiteindelijk te komen tot een beter en meer gedragen inkomenspolitiek.

Fred Mosk

CDA isoleert zich van andere partijen

In de Trouw van 22 september stond bovenstaande kop.

Door: Lex Oomkes – 22/09/16, 20:47

© anp. Sybrand Buma (CDA) tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen.

POLITIEK Natuurlijk. Koopkracht, werkgelegenheid, de overheidsfinanciën, pensioenen of de kansen op werk van jonggehandicapten; de wat traditionelere onderwerpen kwamen allemaal aan de orde in de Kamer de afgelopen twee dagen.

Nederland heeft een identiteitscrisis en is bang, constateerden de collega's bij de opening van het parlementaire jaar. Daar hebben ze gelijk in

Sybrand Buma

De verschillen op elk afzonderlijk onderwerp waren ook de vertrouwde verschillen. Daar lag echter bepaald niet de nadruk van het debat. Die lag veel meer bij niet onmiddellijk in cijfers te vatten onderwerpen als de rechtsstaat, de vrijheid van meningsuiting en godsdienst, wat het voor praktische gevolgen heeft Nederlander te zijn en waarom het vertrouwen in de politiek zo sterk gedaald is.

Voor het volledige artikel verwijst ik u graag naar de site van Trouw.

Fred Mosk

Waarom is de basisgroep ontstaan?

Begin jaren tachtig - voor het ontstaan van de basisgroep - was er wel eens een gesprek van CDA-kamerleden met een WAO-groep. Maar de woordvoerders van die organisatie van WAO'ers eisten van het CDA een socialistische visie. Dat gesprek liep dus niet, het leverde alleen maar frustratie.

Voor gesprekken van de basisgroep met de Kamerleden en partij moest het dus anders. Er moest iets gemeenschappelijke zijn waarin je elkaar kunt vinden. Dat waren de CDA-idealén. Dat moest men in ieder geval delen. Discussie zal er dan zijn over de wijze waarop die CDA-idealén in de praktijk worden toegepast. Of anders gezegd: om de vraag hoe de CDA-idealén beter kunnen worden gerealiseerd. Dat zit ook in het uitgangspunt van de basisgroep dat toen is geformuleerd: "mensen met en mensen zonder een betaalde baan zijn samen verantwoordelijk voor de samenleving van nu en die van de toekomst." Al zou je er nu ook mensen met een laag inkomen en met een hoog inkomen aan moeten toevoegen.

Het is ook voor het CDA belangrijk dat uitkeringsgerechtigden een stem hebben binnen het CDA. Niet omdat CDA-Kamerleden geen sociaal hart zouden hebben, dat zullen ze vast wel hebben (al zal dat sociale hart bij de een wat beter te zien zijn dan bij de ander). Maar een sociaal hart van Kamerleden is niet voldoende, dat is slechts het begin. Een sociaal hart geeft bereidheid om naar anderen te luisteren en je voor de ander in te zetten als dat nodig blijkt. Het moet van mensen zelf komen om aan te geven wat voor hen een probleem is en hoe zwaar dat voor hen weegt. Dat haal je niet uit enquêtes, daarvoor moeten mensen elkaar

spreken. Mensen zelf kunnen alleen aangeven wat ze als een oplossing ervaren en wat als een schijnoplossing. Mensen zelf kunnen alleen aangeven waar het het meeste pijn doet, maar ook aangeven waar hun krachten zitten. Wat ze als respectvol ervaren en wat niet. Waar mogelijkheden liggen waarvoor ze willen en kunnen gaan en waarvoor niet. Bij de stem van uitkeringsgerechtigden gaat het niet alleen om hogere uitkeringen of dergelijke (hoe nodig ook), maar ook om hoe men ook zonder betaalde baan kan bijdragen aan de samenleving

Bij de stem van uitkeringsgerechtigden gaat het niet alleen om zaken die direct met uitkeringsgerechtigden te maken hebben. Ook uitkeringsgerechtigden hebben een sociaal hart. Er speelt de bereidheid om ontwikkelingssamenwerking te steunen, want er is niet alleen solidariteit met zichzelf en lotgenoten. Steun van uitkeringsgerechtigden voor ontwikkelingssamenwerking is belangrijk, want het is niet alleen het geld van de rijken dat ontwikkelingslanden helpt, het is eveneens het geld van de uitkeringsgerechtigden omdat het geld is van de gehele Nederlandse samenleving. Iets dergelijks geldt ook voor de bereidheid vluchtelingen op te nemen, ook daarvoor is de stem van uitkeringsgerechtigden belangrijk. Wanneer het CDA ook met uitkeringsgerechtigden goed over dit thema heeft gesproken, zal ze sterker staan en kan ze met meer overtuiging en beter onderbouwd alle bevolkingsgroepen aanspreken.

En waarom niet defensie ook? Het is een belangrijke vraag of uitkeringsgerechtigden onze samenleving de moeite van het verdedigen waard vinden.

Is het een probleem dat niet alle uitkeringsgerechtigden lid zijn van de basisgroep en dus niet de stem van alle uitkeringsgerechtigden of mensen met een laag inkomen klinkt via de basisgroep? De basisgroep is daarmee niet de volmaakte stem van alle uitkeringsgerechtigden, maar ze wel een vele malen betere stem van uitkeringsgerechtigden dan die van mensen die niet in die situatie zitten. De basisgroep is niet perfect en dat mag niemand van haar eisen. Maar dat niet neemt weg dat ook de basisgroep er wel naar streeft om zo perfect mogelijk te zijn. Dat houdt in het streven dat er uit zo veel mogelijk categorieën mensen deel uit maken van de basisgroep, zoals arbeidsongeschikten, werklozen, mensen met een laag inkomen ondanks werk, etc.. Het houdt ook in dat de leden van de basisgroep - voor zover hun persoonlijke omstandigheden dat toelaten - open staan voor anderen in een zelfde situatie en die ervaringen inbrengen in de basisgroep.

Na 30 jaar is de basisgroep voor veel velen niet meer los te denken van het CDA. Ze is ook een respectabel deel van de CDA.

In de gesprekken met de fractie en in partijbijeenkomsten (bijvoorbeeld via resoluties) heeft de basisgroep bij veel onderwerpen de stem van uitkeringsgerechtigden laten klinken. Al waren dat vooral onderwerpen die direct of indirect met het hebben van een laag inkomen of een uitkering te maken hebben. Dat zal het meest hoog zitten en op die terreinen was in ieder geval de stem van uitkeringsgerechtigden heel hard nodig binnen het CDA.

Onderwerpen als ontwikkelingshulp of solidariteit met vluchtelingen zijn meen ik nauwelijks aan de orde geweest. Misschien iets voor de komende dertig jaar?

Mensen uit de wereld van uitkeringsgerechtigden in de CDA-kamerfractie

Wat ook niet gelukt is de afgelopen dertig jaar is iemand in de Tweede of Eerste Kamer uit de wereld van uitkeringsgerechtigden of mensen met een laag inkomen.

Geen gek idee toch, want mensen met een uitkering vanwege arbeidsongeschiktheid, of met een bijstand uitkering en/of langdurig werkloos zijn en zeker niet te vergeten de “werkende armen” vormen zeker wel een 10% van de bevolking. Waarom zouden uit die groepen ook niet mensen in de kamer zitten, als we het wel normaal vinden dat bijvoorbeeld mensen van allochtone afkomst in de Kamer zitten?

Waarom is er nog steeds niet iemand uit de wereld van uitkeringsgerechtigden in de CDA-fracties van Eerste of Tweede Kamer? Was dat alleen maar omdat er toevallig geen geschikte kandidaten waren? Of zijn er andere oorzaken die dat in de weg zitten? Het is naar mijn idee belangrijk om daar aandacht aan te besteden. Hier een eerste poging.

Wanneer men meent dat een aspirant Kamerlid de potentie moet hebben om minister of staatssecretaris worden, dan is er een probleem. Mensen die dat kunnen zijn hoogstens even werkloos tussen twee banen in en het zal hun altijd wel lukken een behoorlijk inkomen te verwerven. Als dat de eis zou zijn dan sluit je uitkeringsgerechtigden bij voorbaat uit. Maar als dat de belangrijkste eis zou zijn dan zitten Kamerleden gefrustreerd met hun duimen te draaien wanneer het CDA in oppositie zit.

Stel je als eis dat het aspirant-Kamerlid de kwaliteiten heeft om in onderhandelingen met andere partijen zoveel mogelijk van het verkiezingsprogramma te realiseren, dan is er denk ik eveneens een probleem. Want mensen die daar goed in zijn zullen ook een goede boterham verdienen in de advocatuur of het bedrijfsleven. Maar is dit wel de meest wezenlijke taak van de Kamer (nog los gezien van het feit dat een verkiezingsprogramma altijd gedateerd is en door nieuwe gebeurtenissen wordt ingehaald) want als de onderhandelingen voor het regeringsprogramma zijn afgelopen zit je weer met je duimen te draaien.

Neen, volgens de Trias politica is de meest wezenlijke taak van de Kamer haar wetgevende taak. Dat houdt m.i. in de beoordeling of een voorgestelde wet door de gehele bevolking gedragen kan worden en als rechtvaardig wordt beleefd.

Dat is niet de vraag of de helft plus 1 deze wet kan dragen. De wet is bedoeld voor de gehele bevolking en niet alleen voor de kiezers van de partijen die de helft plus één vormen. Want richt je je alleen op de helft plus een dan blaas je op den duur de samenleving op, dan is er geen sprake meer van een gemeenschap van Nederlanders.

dan heb je het niet over een samenleving een gemeenschap van Nederlanders voor wie allen die wet geldt, maar ook de wet moeten dragen.

Het gaat dus om de vraag of een wet draagbaar is voor in principe alle Nederlanders en ze de rechtvaardigheid daarvan kunnen onderkennen.

Juist voor het antwoord op die vraag is het belangrijk dat er niet alleen hoogopgeleide en goedverdienende Kamerleden daar naar kijken. Juist voor die vraag is het belangrijk dat ook mensen uit de wereld van de uitkeringsgerechtigden en mensen met een laag inkomen ook mee kunnen wegen of de wet draagbaar is en rechtvaardig voor ook deze categorie van Nederlanders.

Ook voor de controlerende taak van de Kamer (de taak die ze heeft naast de wetgevende taak) is het belangrijk dat er mensen uit de wereld van uitkeringsgerechtigden in de fractie zitten. Want je kunt niet alles controleren. Waar let je op, waar steek je als fractie je energie in? Dan is het belangrijk dat de fractie niet alleen bestaat uit hoogopgeleiden met een goed inkomen. Want problemen die je het beste begrijpt en het meest herkenbaar zijn voor jou, geven de echte energie om je er in te bijten.

Kortom, zou het echt niet uitmaken of een fractie enkel bestaat uit hoogopgeleiden met een goed inkomen? Neen, mensen uit de wereld van de uitkeringsgerechtigden zijn een waardevolle en noodzakelijke aanvulling voor het oordeelsvermogen van een fractie.

Louis Flapper

Opmerkingen bij het concept verkiezingsprogramma CDA

De Basisgroep Sociale Zekerheid (BSZ) vraagt continue aandacht voor het denken aan een eerlijker economie en verdeling van welvaart en welzijn in Nederland.

Zoals ook Buma tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen memoreerde *'Ouderen zien hun pensioen verdampen, jongeren kunnen alleen nog studeren met een torenhoge schuld, steeds meer werkenden worden gedwongen in flex-banen.'* De BSZ zou dan ook graag zien dat in het verkiezingsprogram op het bovenstaande actiepunten worden geformuleerd.

Fred Mosk

Bijdrage Arend Jansen tijdens jubileumcongres

Bij ons in de kerk zegt de ouderling van dienst, voordat de dienst begint, eerst “goedemorgen”. Dit is geen kerk, maar ik zeg het nu toch “goedemorgen allemaal”. Fijn dat u er allemaal bent om de dertigste verjaardag van de basisgroep mee te vieren. Ik begin mijn toespraak met het feliciteren van de partij, in de persoon van de voorzitter Ruth Peetoom, met deze verjaardag. Want zoals het ook in de maatschappij geldt, zonder de familie begin je niet veel. Dat geldt ook voor de Basisgroep, zonder het CDA geen Basisgroep. Ruth, van harte gefeliciteerd met de dertigste verjaardag van de, voluit genoemd, CDA Basisgroep Sociale Zekerheid. In het CDA gewoon Basisgroep.

We zijn in politiek Nederland een unieke werkgroep. Geen één politieke partij heeft zo’n werkgroep. Wel geprobeerd. Overal mislukt. Vooral bij zich links, of progressief noemende partijen. Waarom? Nou ja, om in opvoedkundige termen te spreken, en de partij kan dat beamen, groepen als de onze zijn vaak recalcitrant. We zijn vaak boos. In het Saksisch dialect zeggen we “hellig”, dat is iets méér dan boos. Omdat we vaak het idee en gevoel hebben, dat we er niet toe doen. We ervaren vaak dat we als restwaarde zijn in de maatschappij, helemaal in het neoliberale klimaat van deze tijd. In deze maatschappij draait het alleen om geld, om winst maken. Als we geen betaalde arbeid hebben, zijn we economisch tot last. We kosten de maatschappij wat. We zijn de maatschappij financieel en economisch tot last. We ervaren vaak dat mensen om ons heen denken “Wat moeten we met ze?”. Als we dat gevoel hebben en aan den lijve ervaren, dan gaan we in verzet, dan komen we in opstand.

En zo geschiede het, dat 30 jaar geleden CDA-leden en niet-leden elkaar vonden, en een groep oprichtten die met CDA-politici in gesprek gingen. Wat mijzelf betreft ging dat zo. Door een spierziekte moest ik mijn tuinderij verkopen. Een hard gelach. Ik had een jong gezin, was 40 jaar, en daar stond ik dan. Wat mij betreft wen je daar nooit aan. Maar dat terzijde. Op een CDA-bijeenkomst in Arnhem zei ik tegen toenmalig partijvoorzitter Wim van Velzen dat ik er nogal moeite mee had hoe voormannen van het CDA toen nog spraken over ‘uitkeringstrekkingen’.

Ik kreeg het gevoel dat ik als een schaakstuk op een schaakbord was, waar ze naar believen mee konden schuiven. De menselijke benadering miste ik. Wim van Velzen antwoordde “Dat komt goed uit, we hebben net een groep mensen bij elkaar die hetzelfde ervaren als jij, neem maar contact op met mijn secretaresse”. En zo geschiede, dat een ex-tuinder uit Twello op een goede dag naar Den Haag afreisde en daar mensen ontmoette die ook moeilijkheden hadden met hun werkelijkheid. Ik vond de stemming daar nogal somber. Ik dacht op de terugweg “Dat is niets voor mij”. Maar na een paar dagen belde de oprichter, Louis Flapper, wat ik ervan vond om vaker te komen. En zo is het gegaan en neemt je leven ineens een andere wending.

Ten overvloede van sommigen hier aanwezig, de doelstelling van de Basisgroep luidt “De stem van de uitkeringsgerechtigden met een minimuminkomen, evenals de werkende armen, zo goed mogelijk te laten doorklinken in de partij en in de maatschappij, zodat er

volwaardig rekening met hen wordt gehouden, zowel binnen als buiten het CDA". Uitgangspunt moet zijn dat mensen met en zonder een betaalde baan, samen verantwoordelijk zijn voor de samenleving, van nu en in de toekomst. Leden van de Basisgroep zijn met name mensen die van een sociale uitkering afhankelijk zijn, of dat zijn geweest. Evenals zij die gerekend kunnen worden tot de doelgroep werkende armen.

Als ervaringsdeskundigen weten wij hoe te moeten leven van een uitkering of een laag inkomen. Twee opmerkingen hierover. Men vraagt mij wel eens "Wat stelt die groep nu precies voor? Wat bereiken jullie nu?". Een opvallend feit is dat in de beginperiode de term "uitkeringstrekking" de duiding was voor ons "soort" mensen. Wij hebben de CDA-kamerleden gevraagd of zij het woord "uitkeringsgerechtigde" wilden gebruiken en zeker ook in hun communicatie naar buiten. Dat is gelukt. Zo af en toe hoor of lees je nog wel eens "uitkeringstrekking". Maar dan pleeg je één telefoontje naar bijvoorbeeld de redactie van een krant, en het wordt rechtgezet. Het is maar dat u het weet. In 2014, bij de herziening van onze doelstelling, hebben wij de groep "werkende armen" toegevoegd.

Een fenomeen dat met het neoliberalisme is komen overwaaien uit het land van de beloften, de Verenigde Staten. Een fenomeen dat hier in dit land van melk en honing blijkbaar klakkeloos geaccepteerd wordt.

Nog even iets over onze positie in de partij. Zoals al vermeld weten wij wat het is om geen betaald werk te hebben en om afhankelijk te zijn van politieke beslissingen. In de discussie met onze politici, of met politici in het algemeen, staat onze ervaring van alledag tegenover de theoretische benaderingen van financieel-economische en maatschappelijke analyses. Een goed voorbeeld is wat er door de jaren heen met het sociaal beleid is gebeurd. Het fundament is gelegd door mensen als Marga Klompé en Gerard Veldkamp, twee KVP-politici die ervan uitgingen wat iemand met een uitkering nodig heeft om van te leven. Dit fundament is echter geërodeerd en vervangen door een fijnmazige, anti-fraude wetgeving, met een in mijn ogen peperdure toeslagenwetgeving als resultaat. Als je zoals ik als raadslid met die wetgeving en represaillewetgeving te maken hebt, krijg je nog net geen hartritme stoornissen. Hoe zit het dan aan de bovenkant van de maatschappij? Hoe zit het daar dan met fraude? Om het maar eens populistisch te zeggen, daar is fraude gewoon gelegaliseerd. Salarissen die in de miljoenen lopen, tot wel 18 miljoen bij grote internationale concerns, bonussen nog niet meegerekend. Of neem de Panamapapers. Onze fractie in de Tweede Kamer had moeite om met een onderzoek in te stemmen. Te weinig gegevens, zei men.

Neem dan de bijstandsvrouw of -man, die één morgen in de week zwart bijklust, vaak als schoonmaker. Die wordt verlinkt. Ze doen dat niet voor zichzelf. Ze doen het om iets extra te hebben voor de kinderen. Wel of geen lid van de voetbalclub, wel of geen muzikles, wel of geen schoolreisje kunnen betalen. Of nog gekker, je kind heeft voor de school een laptop nodig en daar is geen fonds voor. In dat geval wordt de bijstandsvrouw of -man goed gepakt. Je krijgt dan een boete en moet vaak tweemaal het verdiende terugbetalen. Of je

komt, wel of niet door eigen schuld, in de schuldsanering. Dan komt het in dit land voor dat je afgesloten wordt van energie. Dan kan een moeder, met twee volwassen dochters, of hele gezinnen van vijf personen of meer, zich niet meer douchen. Dat bij 30 of 35 graden zoals deze zomer. Een beleidsmedewerker die ik vroeg of dat nu vaak voorkomt, antwoordde “Ja, regelmatig”. Als u nu één dezer dagen onder de douche staat, om fris en fruitig uw dagelijkse werkzaamheden te doen, stelt u zich dan eens voor dat u dit niet zou kunnen doen, of dat u altijd een koude douche zou moeten nemen.

In een ontwikkelingsland is hygiëne het eerste dat men aanpakt als een project gestart wordt. In dit rijke land wordt men daar gewoon van afgesloten. Ik ben ervan overtuigd dat veel politici op gemeentelijk of landelijk niveau hier helemaal niet van op de hoogte zijn. Dezelfde politici, waartoe ik zelf ook behoor, moeten zich dan ook maar eens verdiepen in het feit dat vaak de helft tot driekwart van de schulden bestaat uit incassokosten. Voor deze praktijkgevallen van alledag zou de wetgever, in al zijn creativiteit, toch wel wat oplossingen mogen verzinnen.

Daarmee zijn we weer terug bij de ervaringsdeskundigen, die nu lezen over de groeiende kloof tussen kansrijken en kansarmen, of simpelweg tussen rijk en arm. Die ook lezen dat steeds meer wethouders constateren dat je met het sociaal minimum, ondanks de toeslagen, niet rond kunt komen. Ook onderzoeksbureaus geven dat de laatste jaren met regelmaat van de klok aan. Maar wij als basisgroep-leden weten dat al jaren en jaren. Als ik als raadslid in een nota van mijn College lees dat arbeid de enige weg is om uit armoede te komen, dan vraag ik mij af hoe het mogelijk is dat zo iets er in deze tijd nog in staat. Die tijd hebben we gehad. Welke literatuur lezen ze?

We zien om ons heen de kloof tussen politiek en bevolking toenemen en die kloof wordt snel groter. Veel mensen die achter de populistische aanlopen met hun goedkope praatjes en verleidelijke en simpele boodschap, voelen zich voor het eerst sinds vele jaren gehoord. Ik kan u verzekeren dat daar veel lotgenoten van de leden van de basisgroep bij zitten. We voelen ons vaak niet gehoord en opzij gezet en krijgen vaak ‘eigen schuld dikke bult-verwijten’. We voelen ons vaak onmachtig.

Wij ervaren elke keer weer dat het systeem heilig is, niet de mens. Gelukkig komen er in ons CDA gemeentelijke politici op die dat systeem proberen te doorbreken. Het basisinkomen is voor veel CDA'ers een gruwel. Maar in die toekomst zullen we daar toch over na moeten denken, in welke vorm dan ook.

De verkiezingen komen er weer aan. Vorige week ontving ik ons concept-verkiezingsprogramma. Ik heb vergeefs gezocht naar de woorden ‘solidariteit’, ‘sociale zekerheid’, ‘uitkeringsgerechtigden’. Armoede wordt alleen in verband gebracht met kinderen, alsof die geen ouders hebben. Ik mis een toekomstvisie, een perspectief voor mensen die wij als Basisgroep vertegenwoordigen. Wel lees ik over een belastingherziening, genaamd een ‘sociale vlaktaks’. Wat schieten mensen zoals wij daarmee op? Een herziening

van onze sociale wetgeving met zijn dure toeslagensysteem, is minstens zo noodzakelijk als de herziening van ons belastingsysteem.

Mocht u, na het horen van deze toespraak, soms denken dat wij altijd boos of humeurig zijn, dat is niet het geval. Daarvoor is ons leven te dierbaar of te uitdagend. Humor is voor velen van ons een middel om te overleven.

Tot slot voorzitter. Op onze congressen hebben wij altijd een meditatief moment. Gelukkig is het legitiem in het CDA om inspiratie te halen uit een Evangelie dat oproept tot solidariteit, gerechtigheid, en omzien naar de weduwe, de wees en de vluchteling. Ik sluit mijn toespraak dan ook af met lied 1001 uit het liedboek van de kerken. Het luidt als volgt:

De wijze woorden en het groot vertoon,

de goede sier van goede werken.

de ijdelheden op hun pauwentroon,

de luchtkastelen van de sterken:

al wat hoog staat aangeschreven

zal Gods woord niet overleven;

Hij wiens kracht in onze zwakheid woont

beschaamt de ogen van de sterken.

Zijn woord wil deze wereld omgekeerd:

dat lachen zullen zij die wenen,

dat wonen zal wie hier geen woonplaats heeft,

dat dorst en honger zijn verdwenen –

de onvruchtbare zal vruchtbaar zijn,

die geen vader was, zal vader zijn;

mensen zullen andere mensen zijn,

de bierkaai wordt een stad van vrede.

*Wie denken durft dat deze droom het houdt,
een vlam die kwijnt maar niet zal doven,
wie zich aan deze dwaasheid toevertrouwt,
al komt de onderste steen boven:
die zal kreunen onder zorgen,
die zal vechten in't verborgen,
die zal waken tot de morgen dauwt-
die zal zijn ogen niet geloven.*

Arend Jansen

CDA **BSZ**